

2016
Ocak - Subat

İRŞAD DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Tahiri münevver "Hamuş" sy.1

Rasulullah'ın nurunda Kuran ve sünnete uyabilmek "Hatice KÜBRA" sy.2,3

Sebeb-i Nüzul 'İmandan bir cüz temizlik' "Nergis" sy.4,5

Zikredelim evvela 'Kalbi tahir' "Ecrin TUNA" sy.6,7

Sohbet-i Piran "Esmâ YOLCU" sy.8

Tertemiz bir yol bizimki "Kelebek" sy.9

Din duygudur "Fatma Meryem AK" sy.10,11

Çay sohbetleri "Hifa & Havle" sy.12,13

Renklerin dili "İkra NUR" sy.14

İslam'da evlilik "Sıddıka AMİNE" sy.15

Ergenlerde teknoloji bağımlılığı "Aişe YEŞİL" sy.16,17

Gökyüzünün derinlikleri "Gülbahar AY" sy.18,19,20,21,22

İslam hukukuna göre ticari ortaklık "Yağmur DAMLA" sy.23,24,25

Anadolu'nun İslamlaşmasında ahilik teşkilatının önemi "Dihye IŞIK" sy.26,27

Bitkilerdeki şifa 'Dereotu' "Sare Şüheda BAŞAK" sy.28

Sağlık "Beyza ÇELİK" sy.29

EDİTÖRLER: GÜLENAY ZİYA / ÖMER NAZİF
GRAFİK TASARIM: MUSAVVİBE / NURDENİZ

YIL/7
SAYI/41

irsadder@gmail.com
karabasi@gmail.com

TAHİRİ MÜNEVVER

Tahir idik bir evvel- i zamanın bulutsuz rüyasının mahmurluğunda. Kirlendik, bikarar olduk, paslandık arsız olduk. Yüzümüzün karasından daha kara olan bir onulmaz hatanın kuyusunda bulandık. Var olanın kaderinden iz sürüp Pâk ü Derya ummanında yıkanana dek. Nur u Hüda'nın rızasıyla aydınlanan yürekler, Resul ü Kibriya hürmetine paklansa da unuttuk arsızca, tövbemizin ardından yeniden bulanan tahiri kalbimizin yaraları kanarken yeminlerimizi unuttuk. Bulandık, bulandık, bulandık... On kere, yüz kere, bin kere bulandık da yanıldık. Yanıldık her defasında yeniden sığınıp temizlendiğimiz seccadenin kucaklayan sinesine bir kez daha kararıp sığınan alnımızın lekesini sürmeye utanmadan. Unuttuk her seferinde riyayla, günahla bulanan kalbimizin kederini pak eden tövbelerimizin dövdüğü o mübarek kapının aralanan aydınlığını. Kamaştık o aydınlığın nuruyla simsiyah kesilmiş yüreklerimizin ahıyla utanıp. Yeniden, yeniden, pişmanlık kapısının tokmağında aşınan parmaklarımızın kirli çırpınılarıyla sığınıp kucaklandığımız o Nur u Celil'in merhametiyle bilindik. Bilindikçe alçaldık, alçaldıkça küçüldük, küçüldükçe yok olduk. Ta ki yoklukla hiç olup sermestlik şerbetinin yudumlarıyla Sırr-ı Mutahhir olanın Kelam-ı lutfuna mazhar olana değin.

Bir münevver kelamın ateşiyle yanan tüm tükenmez kelimelerin tükenip de tek bir sözün özümüzde var olmasına dek tükendik. Tükenmek yeniden var olup yeniden insan olmanın erdemiyle donanıp insan olmanın pişmanlıklarıyla Ademî tövbenin samimiyetince yansıdı tüm insanlık aynasının gölgeli nadanlıklarına. Ademsiz cennetin buruk kırgınlığınca sürgününün kıyamet kokulu karanlıklarına dek. Ve uyandı tomurcukları tövbenin Muhammedî cennetin onun kokusuyla dolan bekleyişlerinin hüzmelerinde. Orda yalnız "O" vardı:

unutmayan,
kararmayan,
bulanmayan,
bilenmeyen...
hatırlayan,
aydınlatan,
parlayan,
sarmalayan,
Tahir-i Münevver olan...

Hamuş

RASULULLAH'IN NURUNDA KUR'AN VE SÜNNETE UYABİLMEK

Tahir, Allah'ın ismi şeriflerinden olup o ikram sahibinin Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'e lütfettiği vasıflarındandır. Mana olarak tahir; temiz, pak olmayı ifade etmektedir. Rasulullah'ın her türlü günah ve kusurdan arı olduğunun bir ifadesi olarak kendisine bu isim verilmiştir.

Temizlik yalnızca fiziki olarak pisliklerden arınmak değil aynı zamanda manevi olarak da günahlardan arınmak demektir. Allah Teala şöyle buyurmaktadır: “ Orada günahlardan ve pisliklerden temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da böyle çok temizlenenleri sever.”⁽¹⁾ Ayeti kerimede de ifade edildiği gibi Allah c.c.'nin sevgisine layık olabilmenin yollarından biri de maddi ve manevi kirlerimizden uzaklaşmaktır.

Bir Müslüman'ın en temel vücut temizliği abdesttir. Tüm ibadetler abdest ile başlar. Böylece mümin bir kimse her daim vücut temizliğini gerçekleştirmiş vaziyette bulunur. Maddi kirlere kurtularak başlayan yolculuk manevi temizliğin de vesilesidir. Yolumuzu nuru ile aydınlatan Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:” Kim güzelce abdest alıp iki rekat namaz kılsa ve o iki rekat namazda kalbinden dünyanın herhangi bir şeyini geçirmezse annesinden doğduğu gün gibi günahından olur.”⁽²⁾

Hz. Ömer (r.a.) da “ Sahih ve kamil bir abdest, şeytanı senden uzaklaştırır.” demiştir.

Peygamber Efendimiz Tahir ismi şerifinin en güzel tecelligahıydı. Kendisi her abdestten önce dişlerini güzelce misvaklar, abdestte uzuvlarını üçer kere yıkayarak temizler, temiz giyinir ve hoş kokardı. Saçının, sakalının da temiz ve bakımlı olmasına özen gösterirdi. Tüm bunları ahabına ve ümmetine de tavsiye etmiştir. Temizliğe verdiği önemi “ Temizlik imanın yarısıdır. “⁽³⁾ diyerek belirtmiştir. Fakat sadece zahiren yapılan temizliğin imanın yarısı olduğunu düşünmek söz konusu değildir. Kalbin de kirlere arınması gerçek temizliktir. Taharetin dört mertebesi bulunmaktadır. İlki zahiri pisliklerden temizlenmek, ikincisi azaları günahlardan temizlemek, üçüncüsü kalbi kötü sıfatlardan temizlemek ve dördüncüsü sırrı masivadan temizlemektir. Kalpte hem Allah'ı hoşnut edecek hem de ona sevimli gelmeyecek şeylerin bir arada olması mümkün değildir. Kalbi temizleyerek amelde en iyiye ulaşmanın yolu güzel ahlak sahibi olmak, Allah'a tövbe etmek ve onu sıkça anmak-zikretmektir.

Temizlenmiş bir kalp, ibadetin hazzına ve lezzetine ulaşacaktır. Rasulullah (s.a.v.) bu sebepten dolayı temizliği imanının yarısı olarak nitelendirmiştir.

Allah c.c. : “Kur’an’a ancak temiz olan kimseler dokunabilir.”⁽⁴⁾ buyurmuştur. Yüce kitabımız Kur’an-ı Kerim’e abdestli ve temiz olmayan bir kimse dokunamayacağı gibi kalbi pak olmayan kimse de onun manasına erişemeyecektir.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) o manalara erişebilmek, Allah’ın affına mahzar olabilmek için yapılan en makbul amelin Allah’ı zikretmek olduğunu tebliğ etmiştir.

Hz. Peygamber (s.a.v.) bir gün “Ey Ashabım! Size amellerinizin en hayırlısını padişahınızın (Allah) nezdinde en verimlisini, derecelerinizi en fazla yükseltecek olanı, Allah yolunda altın ve gümüş harcamanızdan ve düşmanlarınızla karşı karşıya gelip onların boynunu vurmanızdan ve onların sizin boynunuzu vurmalarından daha hayırlısını haber vereyim mi?” diye sordu. Sahabeler “Ey Allah’ın Rasulü! Bu amel nedir?” diye sorduklarında da şöyle buyurdu: “Devamlı olarak Allah’ı anmaktır.” (5) Allah c.c. da “İtaat ve ibadet ederek beni anın ki, ben de sizi mağfiretimle anayım.” (6) buyurmaktadır. Rasulullah (s.a.v.) bir başka hadisi şerifte ise “Sadece Allah rızası için bir araya gelip onu zikredenlere göklerden şöyle seslenilir: ‘Bağışlanmış olarak kalkınız! Ben sizin kötülüklerinizi sevaplara tebdil eyledim.’” buyurmuştur. (7) Anlaşılacağı üzere kalbi tahir etmenin yolu tövbe edip af dilemekten ve hayırlı amelden geçmektedir. Hadisi şeriflerde de görüldüğü gibi Rasulullah (s.a.v.) Allah’ın mağfiretine vesile ve ona en sevimli gelen amelin zikrullah olduğunu açıkça beyan etmiştir. Bizler de Rasulullah’ın yolunda onun ayak izlerini takip ederek her türlü pislikten arınmalı, Allah’ın sevgisi ve mağfiretine nail olmak için temizlerden olmalıyız. Rabbim zahiri ve manevi olarak Tahir sıfatına ve sırrına ulaşabilmeyi cümlemize nasip eylesin.

Hazırlayan
Hatice KÜBRA

-
- 1) Tevbe/108
 - 2) İbn Mübarek, Buhari ve Müslim
 - 3) Tirmizi
 - 4) Vakıa/79
 - 5) Tirmizi, İbni Mace ve Hakim
 - 6) Müslim
 - 7) Bakara/152

SEBEB-İ NÜZUL İMANDAN BİR CÜZ: TEMİZLİK

“Şüphesiz ki Allah; hem çok tövbe edenleri sever, hem de çok temizlenenleri sever.”
(Bakara/222)

“Olanca kuvvetinizle temizlenin. Zira Allah z.c. hazretleri İslamiyet’i nezafet üzere tesis etmiştir ve Cennet’e ancak nazif girer.” (Hz. Ebu Hureyre r.a.)

Dinimiz İslâm, temizliğe büyük önem vermiş, onu bir kısım ibadetlerin vazgeçilmez şartı ve besmelesi yapmıştır. Batını temizlik huzurlu bir yaşamın, kardeşliğin ve Cennet’in anahtarıdır. Zahiren temizlik ise manevi temizliğin dünyada tecelli edişinin ilk basamağıdır. Bu sebeple Rabbimiz bize temizlenmeyi emreder.

“Ey iman edenler, namaza kalktığınızda yüzlerinizi, dirseklerinize kadar ellerinizi yıkayın başınızı da mesh edin ve topuklarınıza kadar ayaklarınızı yıkayın. Eğer cünüp iseniz hemen gusledip iyice temizlenin. Eğer hasta olduysanız veya yolculukta iseniz yahut heladan gelmişseniz

veya kadınlara yaklaştınız da su bulamadıysanız temiz bir toprakla teyemmüm edin; yüzlerinizi ve ellerinizi onunla mesh edin. Allah size zorluk vermek istemez, fakat sizi temizlemek, üzerinize olan nimetini tamamlamak ister. Tâ ki ona şükredesiniz.” (Maide/6)

Alkame b. Ebi Vakkas diyor ki: "Rasulullah idrarını yaparken biz ona konuşuyorduk, o bize cevap vermiyordu. Biz ona selam veriyorduk. O, evine varıp, namaz için aldığı abdesti almadıkça bizim selamımızı almıyordu. Dedik ki: "Ey Allah'ın Rasulü, sana konuşuyoruz bize cevap vermiyorsun. Selam veriyoruz selamımızı almıyorsun." Nihayet abdestsiz iken bu gibi şeyleri yapmaya ruhsat veren şu âyet nazil oldu: "Ey iman edenler, namaza kalktığınız zaman yüzlerinizi ve ellerinizi dirseklere kadar yıkayın..." (İbn Cerir et-Taberi, el-Câmiu'l-Beyân)

Abbâd ibn Abdullah ibnu'z-Zübeyr kanalıyla Hz. Aişe'den rivayet edilmiştir: "Gerdanlığımın kaybolduğu ve İfk ehlinin attıkları iftiralarla bunu takip eden olaylardan sonra yine bir defasında başka bir gazvede Hz. Peygamber (s.a.v.) ile birlikte sefere çıkarılmışım. Yine gerdanlığım düştü ve insanlar, onu aramak üzere hapsolundu, buldukları yerden ayrılamadılar. Ebu Bekr bana: "Kızcağzım, her seferde insanlara yük ve belâ oluyorsun." dedi. Bunun üzenine Allah Tealâ teyemmümle ilgili ruhsatı indirdi de Ebu Bekr: "Hiç kuşkusuz sen çok mübareksin." dedi." (Taberânî; İmam Celaleddin es-Suyuti, Lubabu'n-Nukul Fi Esbabî'n-Nuzul, Fatih Yayınevi: 1/254.)

Üseyd ibn Hudayr (Hz. Aişe'ye) dedi ki: "Allah senin hayrını versin! Başına hoşlanmayacağı bir iş gelip de Allah'ın sana bir çıkış yolu vermediği, Müslümanlara da hayırlı kılmadığı hiçbir iş yok." (Ebu Bekr Abdullah ibn ez-Zubeyr el-Humeydî, el-Müsned, tah: Habîbu'r-Rahmân el-A'zamî, Beyrut tarihsiz, 1/88-89, hadis no: 165)

İkram sahibi Rabbimiz, kendi yolundaki müminleri her cihetten, maddi ve manevi olarak temizler. Hz. Aişe'yi iftiralarla temizlediği gibi ashabı da şeytanın vesveselerinden Enfal Suresi'nde işaret edildiği üzere gökten su indirerek temizlemiştir.

“Hani o, size kendisinden bir eminlik olmak üzere hafif bir uyku ile bürüyordu. Sizi tertemiz yapmak, sizden şeytanın murdarlığını gidermek, kalplerinizi pekiştirmek, ayaklarınızı sabit kılmak için de gökten üstünüze bir su indiriyordu.” (Enfal/11)

Rivayet olunduğuna göre ashap uyuyup birçoğu ihtilam olunca, İblis onların gözüne görünerek "Siz hak üzere olduğunuzu iddia ediyorsunuz, bir de kalkıp cünüp cünüp namaz kılıyorsunuz ve susuzluktan kırılıyorsunuz. Eğer hak üzere olsaydınız, o kâfirler su meselesinde size üstün gelmezlerdi." dedi. Allah Tealâ işte bunun üzerine yağmuru yağdırdı ve vadilerden sular akmaya başladı. Müslümanlar suların önüne setler yaparak gölcükler edindiler ve buralardan yararlanarak guslettiler. Yerdeki kumlar sertleşti ve böylece ashabın ayakları yer üzerinde sebat etti. Allah onlardan şeytanın vesvesesini giderdi. (İbn. Cerir et-Taberi, Camiu'l-Beyan, Hisar Yayınevi: 4/191-192.)

Yukarıda sıraladığımız ayeti kerimeler ve onların nüzul sebebi hadisi şerifler, İslam'ın temizliğe verdiği ehemmiyeti göstermektedir. Zahiri temizliğe eren kul, bunun bir üst basamağı olan batini temizliğe doğru koşar. Batini temizlikten ise kasıt; kalbimizde, düşüncemizde suizanna yer vermemek, her daim hüsnüzan üzere olmaya çalışmak, amellerimizi ve niyetlerimizi riyadan, kibirden, gösterişten uzak tutmak, azalarımızı haramdan korumak, temiz olan Cenab-ı Hakk'a bizden istediği gibi temiz olarak kavuşmak...

Allah cümlemizi onlardan eylesin.

ZİKREDELİM EVVELA KALB-İ TAHİR

Kalp; fiziksel bir organ olmanın dışında aynı zamanda insanoğlunun duygusal, ahlaki ve ruhsal yönünü gösteren sembollerden biridir. Kur'an'da da kalp ifadesi 101 ayette geçmektedir. Bu ayetlerde kalp, hayati bir organ olmanın yanı sıra idrak, kavrayış, manevi konulara karşı sezgi yeteneği gibi anlamlar taşımaktadır.*

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyuruyorlar: **"İyi bilin ki vücutta bir et parçası vardır. Eğer o düzelirse bütün vücut düzelir, o bozulursa bütün vücut da bozulur, dikkat edin o kalptir."** (Buhari, Müslim, İbn Mace) Bu hadisten anlıyoruz ki müminlerin önceliği

kalbi düzeltmek, temizlemektir. Kalp nereye yönelirse duyu organları da o tarafa yönelirler. "**Ey Rabbimiz! Bizi doğruya ve güzele yönelttikten sonra kalplerimizi bozup eğiltme ve bize katından bir rahmet bağışla.**" . (Al-i İmran-8)

Kalp nasıl bozulur ki onu düzeltmemiz gerekir? Kalp, insanın yaptıklarını yansıtır. Kalbin bozulması Kur'an'a, sünneti Rasulullah'a ve imamların içtihatlarına uymamaktan kaynaklanır. Kişi günah işlerse kalbinde günahın, sevap işlerse sevaptan izler oluşur. Bu izlerin haram işlendiğinde kara, farzlar yerine getirildiğinde ak olduğunu varsayarsak, kalplerimiz her haramla iştigal edişimizde kararacaktır.

"Ben, yere göğe sığmam, ancak mümin kulunun kalbine, gönlüne sığarım." (Aclunî, Keşfu'l-Hafâ, II, 255, Gazalî, İhyâ, III, 127) Kudsî hadisinde kalbin ne kadar önemli olduğu bildirilmiştir. Allah Teâlâ'nın muhabbetinin kalbinde zuhur etmesini her mümin ister. Ancak o kutlu misafir için evi temizlemek gerekir.

Kalbi en iyi temizleyen ve onun şifa bulmasını sağlayan şey Allah Teâlâ'nın zikridir. Zikirle parlayan kalp, her daim Allah Teâlâ'ya kavuşmak ister. Onun için geçmiş pirlar ve şeyhler zikrin dilden kalbe inerek orada daim olması gerektiğini söylemişlerdir.

Abdülkadir Geylânî Hazretleri "Fütûhu'l Gayb" kitabında:

Allah'ın bir nimeti de, talebelerimin hepsini Allahü Teâlâ'nın zikrini çok yapmaya teşvik edişimdir. Buna sebep Allahü Teâlâ'ya olan muhabbetimle talebelerime karşı beslediğim sevgidir. Çünkü çok zikirle, kulu Allah'tan perdeleyen şehvet mâsîvâsından (dünyasından) kalbi temizlemek husule (meydana) gelir. Kalp şehvetlerden temizlenince Rabbin muhabbetine ev olur. Fakat o kalpte şehvetler sevgisi sakın olursa, o zaman nefis, heva ve şeytana ev olur. Allahü Teâlâ ise kıskançtır, mümin kulunun kalbinde başkasını görmek istemez. Kalpten şehvetler çıktığı zaman, orada yalnız başına Rabbin tevhidî kalır. Ve o zaman kalp, maarife (bilgi ve kültüre) ve gaybdan (görünmeyenden) gelecek esrar ve ilimlere mahal olur.

"Allah, hiçbir adamın içine iki kalp koymamıştır." (Ahzab, 4) Ayet-i kerimesi veçhile, dünya işi ile uğraşırken bile zikirle meşgul olmak, birinci derecede maksut zikrullah olup sanat-ı zikr-i tabii yapmak gerektir. Bütün meşâyih(şeyhler) diğer ibadetleri tecrübe ettiler ve mâsîvâdan kalbi temizlemekte zikrullahtan daha süratlisini bulamadılar.

Ey ihvan (dostlar), size Rabbinizi çok zikretmenizi şiddetle tavsiye ederim. Tâ ki onun meclisinde hazır olanlardan olasınız. Allahü Teâlâ, huzurunda bulunacakları bütün şehvetlerden dünyevi ve manevi illetlerden temizlenmedikçe huzuruna kabul etmez.

Seyyidim Ali Havvas Hazretleri defalarca demiştir ki:

"Sende muhalefet bakiyesi yahut dünya muhabbeti var iken sana manevi kapı açılmasını isteme, kuyumcu potada erittiği altın veya gümüşte henüz tortu varken (tamamen temizlenmedikçe) onları çıkarmaz. Binaenaleyh sen de daha nefis kudretinden bakiyen varken sabret. Tâ ki kirden pastan temizleninceye kadar."** buyurmuştur.

Kalbimizden pası silmek ve onu her daim temiz tutabilmek için Üstadımız Hacı Mustafa ÖZBAĞ Efendinin de bir sohbetindeki nasihatini dinleyip "**Tövbe** etmeye ve **Lâ ilâhe illallah** demeye devam!" edenlerden olalım inşallah. Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Selam ve dua ile...

Ecrin TUNA

* tr.wikipedia.org

** Abdullah Arığ, Allah'ı Niçin Anıyoruz?

SOHBET-İ PİRAN

“Temiz, lekesiz gönle sahip olan herkes, gönül sesi ile topraktan meydana gelen bedenin sesini ayırt eder. Bu ses onun ceylan şekline girmiş aslanının kükreyiştir.” Hazreti Mevlana

Hazreti Mevlânâ'nın kalp, gönül konusunda birçok eseri vardır. Eserlerinde, Mesnevi'de özellikle, kusursuz bir kalbe malik olmanın ayrıntılarını anlatmıştır. O kalplere seslenmiş, gönülleri ateşlemiştir. Divan-ı Kebir'de şunları demektedir: “Gönlü gereği gibi anlamak için bir zaman, gönül mahallesine girdim, orada kaldım. Böylece gönlün hâlinde bir iz, bir nişan aramaya koyuldum. Bakayım gönlümün halleri nedir? Nasıldır? Diye düşündüm. Gördüm ki, yalnız ben değil, bütün dünya ondan şikâyetçi, onun yüzünden feryada düşmüş. Her ovada, her şehirde rastladığım bilginlerden, akıllı kişilerden gönülle dair ne düşündüklerini, ne destanlar söylediklerini sordum. Hepsi de gönlün elinden yakındı, yaka silkti, hepsi de feryada geldi. Bu hal bana dokundu. Gönül konusu üzerinde bir şüpheye, zanna düştüm. Sonunda, bu konu üzerinde, aklın bir işe yaramadığını anladım da aklımı bıraktım. Gönül'e doğru sefere çıktım, yola düştüm, fakat onun bulunmadığı hiçbir yerde görmedim. Aslında şu gönül, arif ile marufun, yâni bilen ile bilinen arasında tercümanlık edip durmada. Gönlün ne olduğunu ancak gönül sâhipleri bilir. Ruhsuz kişi, gönlün değerini ne bilsin? Sen gönlü ancak Allah kapısında, ilâhî dergâhta bulabilirsin. Gönül filanda bulunmaz. Âlemde kırık gönülleri onaran, eksiklikleri tamamlayan, dilediğini zorla yaptırmaya gücü yeten, her izi olanı, her izi bulunmayanı gereği gibi gören Allah'tan başkasında gönlü bulamazsın. Çünkü Allah, gönlü ev edinmiştir.”

Hazreti Mevlana, o kutlu misafir haneye konsun diye olacak ki gönül temizliğine erişmek için nasihatlerde bulunmuştur. Mesnevi'nin 1. cildinin önsözünde, eserinin bu minvalde bir temizlikle yazılıp okuyanları da tahir etmeye bir vesile olduğundan şöyle bahsetmiştir: “Bu kitap, Mesnevî kitabıdır. Mesnevî, hakikate ulaşmak ve Allah'ın sırlarına agâh olmak, akıl erdirmek isteyenler için bir yoldur. Mesnevî, din asıllarının asıllarıdır. Allah'ın en büyük şaşmaz şeriatı, hakikate giden nurlu yoldur. Mesnevî, içinde kandil bulunan kandilliğe benzer. Sabahlardan daha nurlu bir surette parlar. Hakikati arayan gönüller için bir cennettir. Mesnevi'nin pınarları var, dalları var, budakları var, bu pınarlardan bir tanesine “Selsebîl” derler. Burası makam sahiplerince, kalpleri uyanık insanlarca en hayırlı duraktır. En güzel dinlenme yeridir. Hayırlı insanlar, iyi kimseler, orada yerler, içerler, neşelenirler, ferahlanırlar. Mesnevî imanlılara şifa, imansızlara hasrettir. Nitekim Hakk: “Kur'an-ı Kerim ile çoğunun yolunu azıtır, çoğunun yolunu doğrultur. Hidayete eriştirir.” demişlerdir. Şüphe yok ki Mesnevî, temizlenmiş kişiler için gönüllere şifadır. Hüzünleri giderir. Kur'an'ı açıkça anlamaya yardım eder. Huyları güzelleştirir. Gönülleri temiz insanlardan, hakikati sevenlerden başkalarının Mesnevi'ye dokunmalarına müsaade yoktur.”

TERTEMİZ BİR YOL BİZİMKİ

Yüzü temiz
Gönlü temiz
Sözü tahir
Özü tahir bir yol bizimki
Bir tebessüm yeter maşukunu arayan kalbe
Aşıktan gelsin,
Etrafı sarsın al güllerin kokusu
Bir sevda sarsın gönlümü
Ebedi sürsün yangını
Adı sen
Tadı sen
Canı sen olsun
Bir tertemiz cana değsin canlar
Biliriz ki Allah demediğimiz her an kirleniriz
Sussun diller konuşsun neyler
O Tahir'in sesini işitsin kulaklar
Koşsunlar cana
Ah can içinde o cana
Temizlenmeye
Pürü pak olmaya...
Tövbe Allah! Dedim mi,
Bembeyaz bir tennureyle sema eder kalbim
Aşk ondan
Nefes ondan
Tövbeyi yaratan
Temizle bizi!
Berrak sularda yüzdür,
Allaaah deyince...
Dilediğini hidayete erdiren;
Aşkın canı;
Sen temizi seversin,
Sen sevdiğini temizlersin,
Sen temizsin;
Tertemiz gönüllerine sevdire bizi
Ey rahmeti bol Allah.

DİN DUYGUDUR

Bu sayımızda tek bir duygudan değil de birçok duygunun tek bir yönde kullanılmasından bahsetmek istiyorum sizlere. Hangi yönde? Dergimizin de teması olan tahir yönde...

Nedir tahir? Öncelikle tahir olması gereken nedir?

Duyguda tahir nasıl belirlenebilir? Duygu yönlendirilebilir mi?

Hangi duygu bana hakim?

Hepsi bir yana kötü olarak değerlendirdiğimiz duygularımız nasıl tahire dönüştürülebilir?

Sıkı durun! Şimdi cevaplar hepimizi yepyeni bir hayat algısına sürükleyecek.

Nedir Tahir?

Tahir, vikipediye açtığımızda karşınıza "Temiz, pak." anlamıyla çıkar. TDK'ye baktığımızda da kökeninin "ar" olarak geçtiğini söyler. Velhasılı güzel bir şey bu "tahir". Her Müslüman'ın zahirinin ve batınının olması gerektiği gibi: temiz.

Öncelikle tahir olması gereken nedir?

"Ancak Allah'a temiz bir kalple gelenler o günde (kurtuluşa erer)." (Şuara Suresi / 89.)

Temizlik dediğimizde diğer temizliklerin hepsinden önce kalbin temizliği gelir ve bu temizlik ancak Allah'ın zikriyle tam mümkün olabilir. Çünkü o bize diyor ki: "Kalpler ancak Allah'ı zikir ile mutmain olur!" Öyleyse temel taşımız zikir.

Bir ikinci temel taş ise hüsnüzan. Allah'a ve onun kullarına karşı...

Allah (c.c.) buyuruyor: "Ben kulumun zannı üzereyim." ve yine buyuruyor ki: "Zannın fazlasından (suizandan) sakının."

Bu iki zan hayat algımızın temelinde çok büyük bir yere sahip. Allah'a hüsnüzan ve kullarına hüsnüzan...

Konuyla alakalı bir ayeti kerime var, çok hoşuma gider: "Kalbimizde müminlere karşı bir kin bırakma!" şeklinde. Dua mahiyetinde. İnşallah.

Duyguda tahir nasıl belirlenebilir?

Hepimizin temiz duygular denildiğinde üç aşağı beş yukarı benzer şeyler aklına gelmiştir. Mesela sevgi gibi. Mesela şefkat gibi. Ya da huzur gibi. Umut, acıma, minnet, sevinç, mutluluk, sahiplenme, aidiyet gibi... Listeyi uzatabiliriz bu şekilde. Birçoğumuz bunların güzel duygular olduğunda hemfikirizdir. Ancak benim sizlere bir sorum olacak; bu sevimli duygular tahir olamayan yerlerde kullanıldığında da güzelliği geçerli midir? Diyelim ki şeytanı seviyorsunuz ya da bir zalimin zulmüne şefkatle yaklaşıyorsunuz veyahut bir mazlumun kanının akmasından huzur buluyorsunuz; geleceğe dair umutlarınız yeryüzünde savaşların hakim olması yönünde, tek mutluluğunuz ise sizin gibi düşünmeyenlerin kellesini uçurmak... Evet. Bu yazdıklarım size biraz tuhaf geliyor olabilir. Ama dünya şuan bu duyguların hakimiyetinde değil mi sizce de? Yazık ki öyle... O yüzden duyguda tahiri belirlemekte önemli olan o duygunun bize nasıl görüldüğü değil. Duygunun ne yönde, nasıl kullanılabildiği... "Hayır gördüğünüzde şer, şer gördüğünüzde hayır vardır." ilkesini unutmamak gerek.

Duygu yönlendirilebilir mi?

Buraya kadar okuduysanız eğer beyninizin bir yerlerinde duyguların yönlendirilmesiyle ilgili bir bölüm açıldı ve o bölüm şuan soru işaretleriyle dolu. Başlıca sorumuz ise "Bu duygular yönlendirilebilir mi?" Allah cevap veriyor, Rad Suresi 11. ayet-i kerime ile: "..Siz kendinizi değiştirmedikçe Allah da sizi değiştirmez.."

Hangi duygu bana hakim?

Bu sorunun cevabı aslında kompleks ancak bir o kadar da basit. Yapılacak tek şey oturup tamamen reel

bir şekilde düşünüp, günlük hayatta kararlarımızı alırken bizi etkileyen duyguların neler olduğunu tespit etmek. Ama tamamen reel bir şekilde...

Öfke, kaygı, coşkunluk, beklenti, duyarsızlık, düşmanlık, empati, gurur, hışım, intikam, ilham, kınama, kıskançlık, nefret, sabır, sevgi, saygı, suçluluk, sükunet, şaşkınlık, şehvet, şefkat, şiddet, umut veya umutsuzluk, utanç, yalnızlık...

Bunlardan hangisi veya hangileri bizim hayatımıza hakim? Bizi neler yönetiyor?

Duyularımızı nasıl tahire yönlendirebiliriz?
Hangi duygunun size hakim olduğunu keşfettiniz mi?

Öfke: Öyleyse çok şanslısınız! Rasulullah s.a.v. Kur'an ve sünnet dışı bir şey gördüğünde öfkelenirdi. Onun haliyle hallenip bu yönünüzü hayırda kullanabilirsiniz. Hz. Ömer gibi düşmana korku veren bir mümin olabilirsiniz.

Kaygı: Sahabe içinde öyle kimseler vardı ki, haram olma ihtimali endişesiyle birçok işten uzak durur ve bu kaygılarıyla dinlerini sağlam tutarlardı.

Beklenti: Bir peygamber nidası yankılanır kulaklarımızda: "..Buna karşı sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak Alemlerin Rabbi'ne aittir."

İntikam: İntikam duygusuna sahipseniz -ki daha önceki yazılarımızda epey derin bahsetmiştik- siz de Allah'ın ahlakıyla ahlaklanma şerefine nail olabilirsiniz. O da intikam alır, Rasulullah da Allah'ın veli kulları da intikamını alır. Bize düşen ise nefsimizden intikam almaktır. Her nerede ona uymuş isek...

Kibir: Allah hepimizi şerrinden muhafaza eylesin. Öyle ki şeytanı cennetten kovduran duygudur kibir. Rabbim bize lütfetmiş ki böyle bir özelliği bile hayırda kullanmamıza bir kapı aralanıyor. Diyor ki Rasulullah s.a.v.'in dilinden: "Kibirliye karşı kibir, sadakadır."

Şehvet: Özellikle toplumumuzca çok yanlış algılanmış olan şehvet başlı başına bir yazı konusudur aslında. Ama özetlemek gerekirse bir kimse dinini yaşadıkça şevki, şehveti artar. Önemli olan şehvetinizi nerede kullandığımız. Harama yöneldiyseniz cehenneme bir çukur kazdınız, helaline yöneldiyseniz nafile ibadet üzeresiniz. Hatta duruma göre farz bir ibadeti yerine getirmiş de olabilirsiniz.(Bu konuyu ilerleyen sayılarımızda yazmak üzere bir kenara not alıyorum.)

Şiddet: Kendimde tespit ettiğim duygulardan birisidir kendisi öncelikle. Biraz şedit olduğumu kabul ediyorum. Ama kendimce yön vermeye çalışıyorum. Şöyle ki, "Müminlere karşı şefkatli ve merhametli, kafirlere karşı şedit!" hükmünü duyduktan sonra bu iş burada bitmiştir, dedim. İnşallah şiddetimiz gerektiğinde kullandığımız bir duygu olarak hayatımızda yerini alır.

Bu şekilde birçok duygunun aslında düşünüldüğü gibi zararlı olmadığı hatta hepsinin bir şekilde hayırda kullanılabileceği görülebilir.

Yeter ki biz bir mürşid-i kamilin dizinin dibine oturalım. Halimiz ona malumdur ama biz yine halimizi ona açalım. Soralım: "Efendim benim bu halim nice, ne buyurursunuz da şu nefsim yola gelir?"

Doğru yolda, tahir duygular ve tahir bir amaç uğruna yaşamak dileğiyle bir sonraki sayımızda buluşmak üzere...

Fatma Meryem AK

ÇAY SOHBETLERİ

Kimi gözyaşıyla anlatır derdini; kimi dua ederek.

Yarası vardır, günahı çoktur elbet.

Kul farkına varsın, yeter ki Rabbim deyip açsın ellerini.

Çünkü bilir ki; kul daha Rabbim demeden cevap bulur derdine. Bir çıkış yolu bulan sufi tüm benliğiyle yönelir Alemlerin Rabbine. Farkına varamadan göçüp gideceği bu alemde ona layık kul olabilmenin ümidiyle günahlarından tövbe edip temizlenmeyi dileyen sufünün hikayesi başlar böylelikle...

-Gazali İslam'ın müminlerden talep ettiği maddi ve manevi temizliği dört mertebeye ayırır; birinci mertebeye zahirin temizliği. Bu hadesten, necasetten ve fuzûliyattan temizliktir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bir hadisinde “İslam temizlik temeli üzerine bina edildi.” buyurmuştur. Görüldüğü üzere İslam temizliğe önem vermektedir. Zahiri temizlik size ne ifade ediyor?

Temizliği zahiri olarak düşündüğümde, ilk defa karşılaştığım bir kimsenin temiz ve düzenli görünmesi bende iyi bir izlenim bırakır. İbadet ettiğimiz cami ve mescitlerin temiz olmasının da zahiri temizliğin içinde olduğunu düşünüyorum.

-Gazali, ikinci mertebenin insan azalarının bir kısım cürüm ve günahlardan temizlik olduğunu belirtmiştir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bir hadisinde Müslümanların kıyamet günü abdest uzuvlarında zuhur edecek nurdan bir parlaklıkla diğer ümmetler arasında temayüz edeceklerini belirtmekten başka; abdest alan kimse uzuvlarını yıkadıkça o uzuvlarla işlenmiş olan günahların suyla akıp gideceğini, böylece o kimsenin günahlardan arınmış olarak çıkacağını, abdestin iki vakit arası işlenmiş olan günahlara kefarete olacağını belirtir. Böylesi kıymetli olan ibadetin sizin hayatınızdaki fazileti nedir?

Ruhen sıkıntılı olduğum zamanlarımda abdest aldığımında rahatladığımı hissediyorum. Sorunuzdaki hadisten etkilendim. Daha evvel abdestin fiziksel temizlik olduğunu biliyorken üstadımızın sohbetlerinde günahlardan arınmak olduğunu da öğrendim.

-Gazali, kalbin mezmum ahlaklardan takbih edilen düşüklüklerden temizlenmesini üçüncü mertebeye ele almıştır. Bir hadisi şerifte “İyi biliniz ki insan vücudunda bir çığnem et parçası vardır. Bu et parçası iyi olursa bütün vücut iyi olur, bozuk olursa bütün vücut bozulur. Bu et parçası kalptir.” buyrulmaktadır. Size göre kalbi temiz tutmanın yolu nedir?

Üstadımdan öğrendiğim kadarıyla sürekli zikir halinde olmaya çalışıyorum. Kalbimi vesveselerden uzak tutmaya ve ahlakımı kuran ve sünnete dayalı düzeltmeye çalışıyorum. Nefsime yenik düşüğüm zamanlarda tövbe edip Allah'a sığınıyorum. İnanıyorum ki Allah affedicidir.

-Son olarak Gazali, dördüncü mertebeye sırrın Allah'tan başka her şeyden temizlenmesi ki bu enbiya ve sıddıkiye has bir temizlik mertebesidir, buyurmuştur. Bu sırıya vakıf olduğuna inandığınız ve hayatınıza ışık tutan bir kimse var mıdır? Varsa bahseder misiniz?

Evet, üstadım var. İbadetler hakkında az da olsa bir şeyler biliyordum ama bana bunları severek yaptıran üstadım oldu. Onu ilk gördüğümde gerçek samimiyeti gördüm ve hep tanıyormuşum gibi hissettim. Her şekilde her şeyimizi sorup cevap alabildiğimiz bir kimse. Her şeyi ondan öğrendim.

“Allah temizdir temizleri sever.” (Hadisi Şerif)

Maddi ve manevi bütün kirlere arınmak duası ile...

RENKLERİN DİLİ

SARI

Sarı renk ışığın, sevincin, coşkunun rengi olarak bilinmektedir. Bilgiyi, bilgeliği ifade eder. En parlak renk sarıdır. Aynı zamanda da hüznün ve sonbahar rengidir.

Bilimsel açıdan baktığımızda sarının, bir yandan canlılık ve sevincin bir yandan da hüznün ve sonbaharın rengi olmasından dolayı, insanda zihin ve duygu karışıklığına neden olduğu görülmektedir. Bu nedenle de çalısma odalarında sarı renk kullanılması tavsiye edilmez.

Sarı renk, Kuran-ı Kerim'de beş ayette geçer:

“And olsun ki bir rüzgar göndersek de onu (ekini) sararmış görseler, ardından muhakkak nankörlüğe başlarlar.” (Rum30/51)

"Bilin ki dünya hayatı ancak bir oyun, eğlence, bir süs, aranızda bir övünme ve daha çok mal ve evlat sahibi olma isteğinden ibarettir. Tıpkı yağmur gibidir ki, bitirdiği ziraatçıların hoşuna gider. Sonra kurur da sen onu sapsarı görürsün; sonra da çar çöp olur. Ahirette ise çetin bir azap vardır. Yine orada Allah'ın mağfireti ve rızası vardır. Dünya hayatı aldatici bir geçimlikten başka bir şey değildir." (Zümer 39/21)

Bu ayeti kerimeler de yer alan sarı renk ile insanoğluna içinde yaşadığı alemin geçici olduğu ve alınan lezzetlerin hâkir olduğu anlatılmıştır. Dünya, bir ekin gibi sararıp solup geçecektir ancak asıl alem olan ahiret alemi ebedi ve sonsuzdur.

“Onlar bizim için Rabbine dua et de rengi neymiş?” Açıklasınlar dediler. Musa şöyle dedi: ‘Rabbim diyor ki o sapsarı; rengi bakanların içini açan bir sığırdır.’ ”(Bakara2/69)

Burada ise sarı; zindeliği, enerjiyi ve sevinci ifade etmektedir.

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi vesellemin de bir takım hadislerinde sarı renk geçmektedir. Ateşli ve bulaşıcı bir hastalık olan taundan sakınmanın yolunu Hz. Ali Efendimiz şöyle nakletmiştir:

“Kim sarı yakuttan yüzük kullanırsa taundan men olunur.”

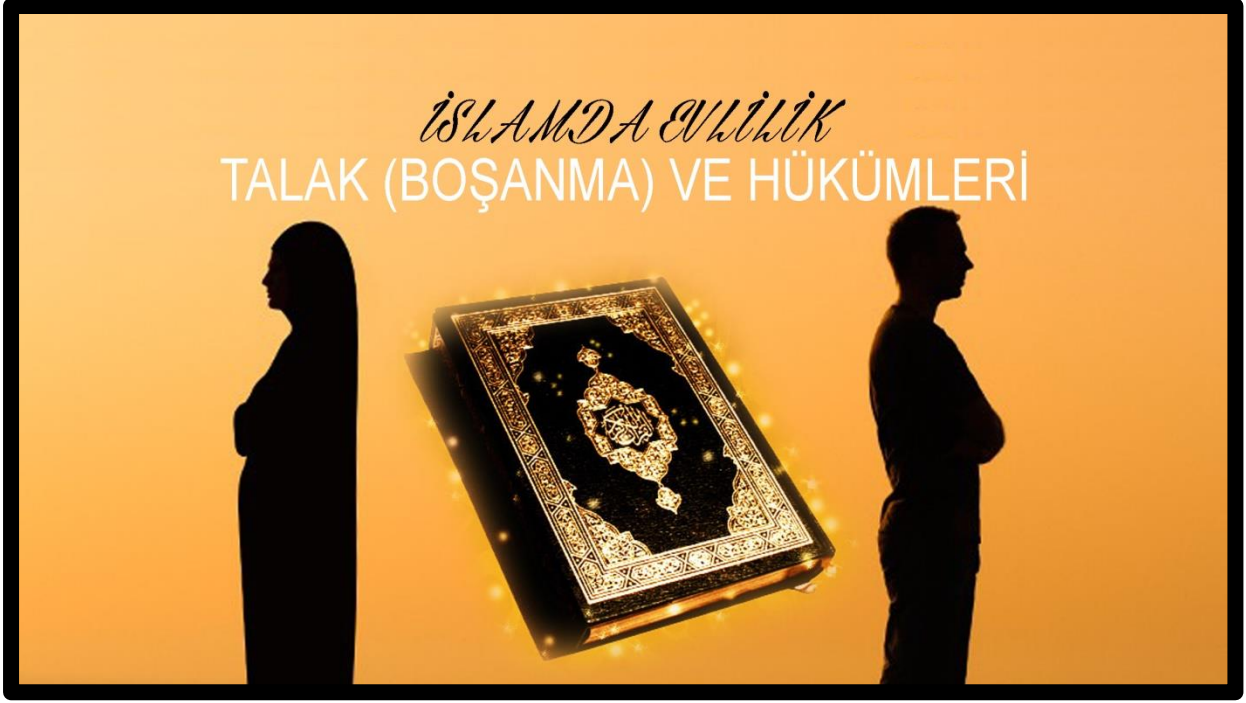
Sevgili peygamberimizin hanımlarından olan Hz. Zeynep binti Cahş (r. anha)'nın rivayet ettiği üzere Peygamberimiz, sarı bakır tasta abdest almaktan hoşlanırlarmış.

Rasulullah, bir dönem sakallarını siyaha boyayan kafirlere muhalefet etmek için müminlere sakallarını sarı ve kırmızıya boyamalarını emretmiştir.*

Tasavvufta ise sarı renk, nefs-i levvamenin rengidir. Bu mertebedeki nefis, kötülüğü emreden, sürekli kötülüğe sevk eden, bir kötülük yaptığında ise kendini kınayan, kendini çok çok kınayan nefistir. Adını Kuran-ı Kerim'de “Kendini kınayan (pişmanlık duyan) nefse yemin ederim ki (dirilip) hesaba çekileceksiniz.” (Kıyamet 75/2) mealindeki ayette geçen "levvame" kelimesinden alır. Bu mertebedeki nefsin zikri ism-i Celal (Allah) olup tecellisinin rengi sarıdır.

İkra Nur

İSLAMDA EVLİLİK TALAK (BOŞANMA) VE HÜKÜMLERİ

Bismillahirrahmanirrahim.

Geçirdiğimiz Şeb-i Arus ayı dolayısıyla ara vermiş olduğum boşanma ve boşanma ile ilgili hükümler konulu yazıma, bu sayımda yeniden devam edeceğim. Bu ayki yazımda, zifaktan önce boşamak, ilâ, zihar ve lian olmak üzere dört ayrı konuya temas etmeye çalışacağım.

İlk olarak nikahlanmış, ancak kendisiyle zifafa girilmemiş kadının durumunu ele alalım. Şüphesiz Allah (c.c.)'nin ayetleri bize bu konuda da en güzel yol gösterici olacaktır. Bakara Suresi 236. ayeti kerimesinde, zifafa girilmemiş kadının hükümleri açıkça ifade buyrulmuştur: "*Kendilerine dokunmadığımız veya mehir tayin etmediğiniz kadınları boşadınız ise bunda size bir günah yoktur. Şu kadar ki onları zengin olan kudretine göre, fakir olan da gücü yettiği kadar faydalandırsın. Bu, ihsan edenler üzerine borç bir haktır.*"

Zifafa girilmemiş kadının iddeti ile alakalı olarak da şu ayeti kerime nazil olmuştur:

"*Ey iman edenler, mümin kadınları nikahlayıp da sonra onlara dokunmadan (cinsel ilişkide bulunmadan) onları boşadığınız zaman, sizin için üzerlerine sayacağınız bir iddet yoktur.*" (Ahzab s.49) Diğer bir husus da zifafa girilmemiş kadını boşamanın şeklidir. Hanefilerce erkeğin henüz zifafa girmediği karısına, bir defa sen boşun demesi ile o kadın kocasına artık yabancı olur, başka bir lafız daha kullanmasına gerek yoktur. (El-Hidaye)

İkinci konu başlığımız olan "ilâ"nın anlamı, kocanın, karısıyla belli bir süre cinsel ilişkiye girmeyeceğine dair yemin etmesidir. Ancak bu sürenin dört ayı geçmemesi gerektiğini, Allah (c.c.) şu ayeti kerimesinde emir buyurmuştur:

"*Kadınlarına yaklaşmamaya yemin edenler için, dört ay beklemek vardır, eğer o müddet içinde erkekler zevcelerine dönerlerse, şüphesiz ki Allah çok bağışlayıcı ve esirgeyicidir.*" (Bakara/226)

Hanefi uleması, "Erkeğin yemin ettiği bu müddet içerisinde karısını öpmesi, ona dokunması veya cinsel ilişkiye girmesi gibi hareketler ile karısına geri dönmesi mümkündür, fakat erkeğe yeminini bozduğu için kefaret gerekmektedir." derler. Kefaretinin ne olduğu ise Ebu Davud ve Tirmizi'nin naklettiği bir hadisi şerifte şöyle tarif edilmiştir:

"*Bir köle azad etmek, gücü yoksa iki ay aralıksız oruç tutmak, gücü yoksa altmış fakiri doyurmak, buna da gücü yoksa tövbe etmektir.*"

Üçüncü konumuz olan, "Zihar" da erkeğin karısını, ebediyen kendisine nikahı düşmeyen bir kadına benzetmesidir: "Sen bana annemin sırtı gibisin." gibi. Hükümleri ise ilâ ile benzerlik göstermektedir. Her iki hükümde de erkeğin karısına bakması, dokunması, öpmesi vs. haramdır. Erkek, bu eylemlerden herhangi birisini yaparsa kefaret gerekmektedir. Bunun kefareti de ila ile aynıdır.

Son olarak da, "lian" konusunu özetleyecek olursak erkeğin, karısını zina ile suçlaması, fakat bunu dört şahit ile ispat edememesi, kadının da bu suçlamayı kabul etmemesi halinde karı kocanın birbirleriyle lanetleşmesidir. Lian uygulaması, kadını zina suçunun cezasından, kocayı da iftira suçunun cezasından kurtarmak için yapılmıştır. Bu şekilde lanetleşen karı kocanın, artık birbirleriyle asla birleşemeyeceklerinin ispatı olan, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in şu hadisi ile yazımı noktalamak istiyorum:

"*Birbirleriyle lian yapan (lanetleşen) karı koca, hiçbir zaman bir daha birleşmezler.*" (Ebu Davud)

Cenabı Hak, eksiklik ve yanlışlıklarımızı tamam eylesin inşallah.

ERGENLERDE TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI

Aişe YEŞİL

Bağımlılık nedir?

Kişinin kullandığı bir nesne veya yaptığı bir eylem üzerinde kontrolünü kaybetmesi ve onsu bir yaşam sürememeye başlamasına bağımlılık denir. Yani kişi kullanım sonucunda iradesini kaybeder ve bağımlı olduğu nesneye/eyleme devam eder. Bu davranış ve tutum sonucunda ise kişinin hayatı, insanlar arası ilişkileri ve enerjisi olumsuz yönde etkilenir. Tahrir Suresi 6. ayetinde "Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi yakıtı insanlarla taşlar olan o müthiş ateşten koruyun." buyrulmuş, ailelerimizi korumamız gerekliliği üzerinde durulmuştur. Çocukların bağımlılıkla mücadele konusunda eğitimi ve kötülüklerden korunması da sağlıklı nesiller yetiştirmemizi sağladığı için oldukça önemlidir.

Teknoloji Bağımlılığı

İnternet ve teknoloji bağımlılığı, bağımlılığın genel tanımında olduğu gibi kişinin bağımlısı olduğu teknolojik ürünü kullanırken kendini kontrol edememesi, ona ulaşamadığında ise yoksunluk yaşaması olarak tanımlanmaktadır.

Ergenlik dönemi gelişimsel özellikleri göz önünde bulundurulduğunda ergenlerin risk grubunda olduğu söylenebilir. Ayrıca son yıllarda internet kullanımı hakkında yapılan çalışmalar -özellikle gençler arasında- problemlerli internet kullanımının arttığını göstermektedir. Teknoloji kullanımı üzerinde kontrolün kaybolması ve ölçsüz kullanım, problemlerli kullanıma girmekte ve kişi üzerinde ciddi sorunlara yol açmaktadır.

Bir takım araştırmalar sonucunda internette fazla zaman geçiren çocuk ve gençlerin giderek yalnızlaştığı ve yüz yüze ilişki kurmakta sıkıntı yaşadıklarını gözlemlenmiştir. Yine internet bağımlılığıyla ilgili yapılan başka bir araştırmada internet bağımlılarının %50'sinde başka bir psikiyatrik bozukluk görüldüğü saptanmıştır. Hadis-i şerifte Rasulullah (s.a.v.)'in "Hepiniz çobansınız. Hepiniz emriniz altındakilerden sorumlusunuz." buyurduğu gibi anne-babaların çocuklarını yetiştirirken, onları bütün bu riskli durumlardan ellerinden geldiğince korumaları gerekmektedir. Ergenliğin gelişimsel özellikleri, teknoloji ile internet bağımlılığının kontrolsüz kullanımında oluşabilecek zararlar ve tüm bunların neticesinde başka rahatsızlıklara daha yakalanma riski göz önüne alındığında, yetişkinlere büyük görevler düşmektedir.

Bilgisayar Ve İnternet Kullanımı Konusunda Ebeveynlere Öneriler

Çocukların internet kullanımını yer, zaman, nitelik ve süresini belirli kurallara bağlamak.

Çocuklar belli bir yaş ve olgunluğa erişinceye kadar ebeveynlerinin denetiminde olmalıdır. Bu onların bağımlı hale gelmelerinin önlemesine, teknolojinin kullanımının kontrol altına alınmasına yardımcı olur. Bilgisayarın evin ortak kullanım alanına konulması ve evde konulacak kuralların uygulanabilir, açık, net olması alınabilecek önlemlere örnek olarak verilebilir. Daha küçük yaşlardaki ergenler için belli içeriklere sahip web sitelerine erişimi internet güvenlik araçlarıyla sağlamak da alınabilecek önlemlerdendir.

Teknolojik araçların nasıl kullanılacağı konusunda ebeveynlerin haberdar olması.

Bilgisayar, tablet, akıllı telefon vb. ürünleri kullanımı konusunda ebeveynlerin kendilerini eğitmesi oldukça önemlidir. Böylece ebeveynler hem çocuklarının bilgisayar/tablet/telefon başında nelerle ilgilendiği, vakit harcadığı hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olacak hem de onlarla bu konular hakkında konuşabilecekleri için onlarla aralarındaki iletişimi kuvvetlendireceklerdir.

Çocuğunuzu olumsuz internet, bilgisayar vb. kullanımında oluşabilecek zararlar hakkında bilgilendirmek, farkındalık kazanmasını sağlar. Olumsuz sonuçları hakkında oturup birlikte konuşmak, onların da fikirlerini alarak ortaklaşa çözümler üzerinde konuşmak faydalı olabilir.

Ailecek birlikte vakit geçirmek, evdeki bütün teknolojik aletlerin kullanımına bir süre ara verilerek hep birlikte oturup aile içi paylaşımlar yapmak, gelecek hayallerden bahsetmek, meslekler hakkında konuşmak vb. iletişiminizi kuvvetlendirecektir.

Çocuğunuzun kendini daha iyi tanmasını ve kendini geliştirmesini sağlayacak etkinliklere yönlendirmek, çeşitli kurslara, sportif faaliyetlere yönlendirmek onun boş vakitlerini daha verimli bir şekilde geliştirmesini sağlayacaktır.

Kısaca, teknolojinin insan hayatına getirdiği sayısız faydalar göz ardı edilemez. Ancak yine de son yıllarda gençler üzerinde yapılan araştırmalarda gözlenen zararlar ve bağımlılık konusu düşünüldüğünde birtakım önlemler alınması gerektiği aşikardır. Ebeveynlerin, genç çocuklarının teknolojik aletleri kullanımını tamamen yasaklaması “denizde yüzmeyi öğretmek yerine denizi yasaklamak” gibi olacağından çok sağlıklı bir çözüm değildir. Bunun yerine onlarla oturup etkin/faydalı kullanımın nasıl olması gerektiği ve yanlış kullanımın zararları hakkında konuşmak ve yukarıda belirtilen konulara dikkat etmek faydalı olacaktır.

GÖKYÜZÜNÜN DERİNLİKLERİ

Gökadamızın Portresi

Samanyolu, Güneş sistemimizin içinde bulunduğu ve merkezden dışa doğru sayıca azalan, disk şeklinde, bulutsuz gecelerde açıkça görülebilen yıldızlar kümesi olarak ifade edilmiştir. Samanyolu adı nerelerden türeyip gelmiş bir isim olabilir, diye soracak olursanız bunun bir çok hikayesi olduğunu söyleyebiliriz. Beyaz bir yol halinde görülen sayısız yıldızdan ibaret bu küme için Farsça'da kâh-enkân, pâlâheng denildiği gibi Arapça'da me-cerre ve hakbâ adları kullanılmıştır. Birçok Doğu ve Batı milletinin efsanelerinde çeşitli şekillerde "Kehkeşân" ismiyle yer almıştır.

Yunan mitolojisine göre Samanyolu, Jüpiter'in karısı Juno'nun Hercules'i emzirirken göğsünden düşerek gökyüzüne dağılan birkaç damla süten meydana gelmiştir. Bundan dolayı samanyolu yıldız kümesine İngilizce'de milky way (süt yolu) denmiştir.

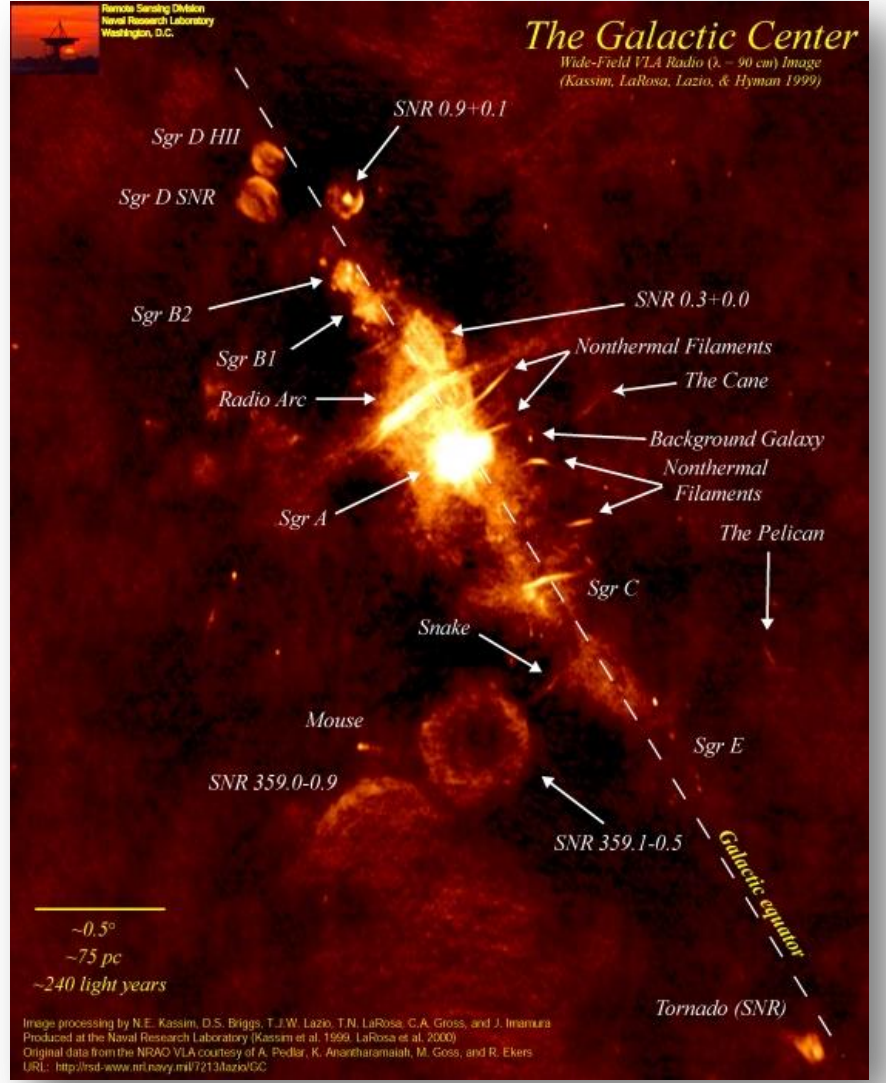
Türk efsanelerinde keheşan daima yön tayiniyle ilgili olarak yer alır. Anadolu'da kullanılan "gökdere, gök yolu" tabirleri, Hun Türklerinin Avrupa'ya akınlarında keheşan istikametinde takip ettikleri "ordu yolu"nun izlerini göstermektedir. Değişik coğrafyalarda yönü az çok farklılık gösteren keheşan, özellikle yaz aylarında Orta Asya ile Avrupa arasında uzanan bir yol gibi görüldüğünden büyük göçler bu yol doğrultusunda yapılmıştır. Türk dilinin Farsça keheşan kelimesini henüz tanımadığı zamanda ve yörelerde Kırgızların "kuş colı (yolu)", Türkmenler'in "kuşlar yolu", Kazak Türkleri'nin "kiyik (yabani) kaz yolu" şeklindeki adlandırmaları astronomi gözlemine dayanan yön tayini anlayışıyla ilgilidir. Osmanlı Türkçesi'nde de keheşana İslâmî bir tasavvurla birlikte yine yön bildiren "hacılar / hac yolu" denmiştir.

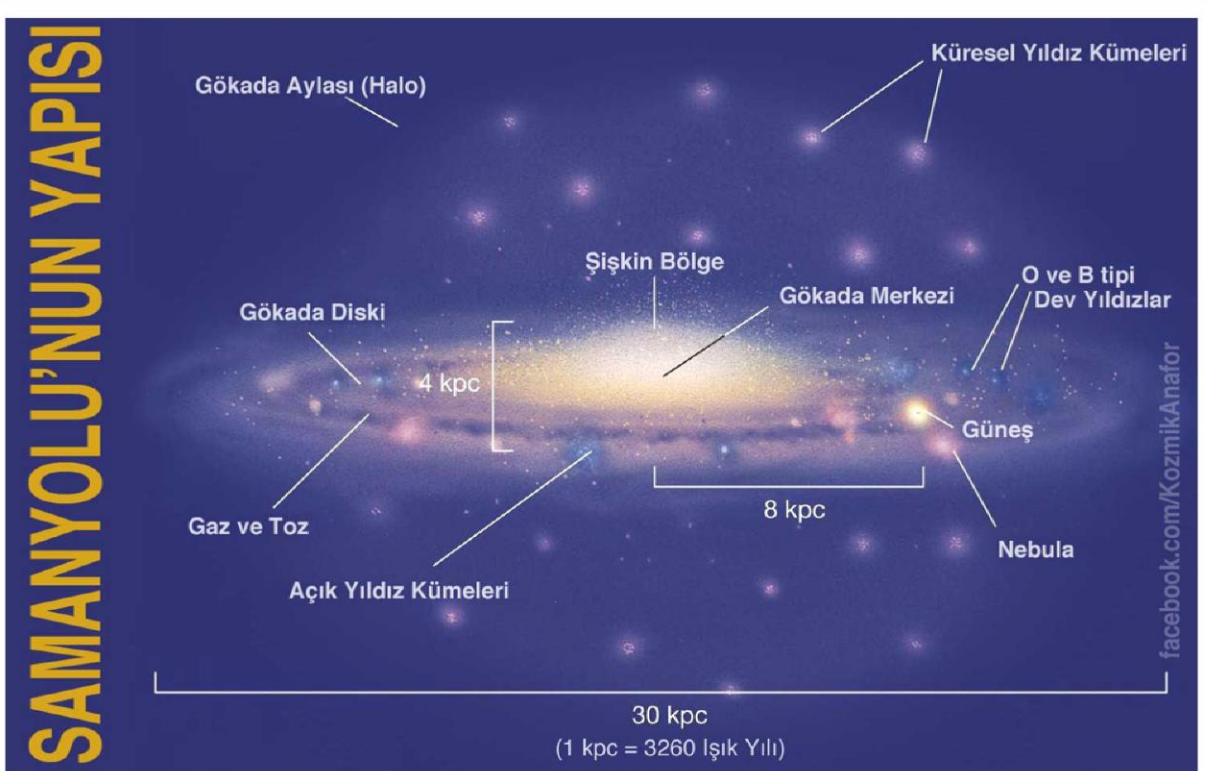
Samanyolu, evrendeki en görkemli gökadalardan biri olarak 100 000 ışık yılı çapında ve içinde en az 100 milyar yıldız barındırıyor. Ne yazık ki, görebildiğimiz yıldızları, sarmal kolları, bu görkemi tümüyle yansıtmıyor. Çünkü ışılan madde (görünen madde), gökadamızın toplam maddesinin yalnızca yüzde beşini oluşturuyor. Geriye kalan yüzde 95, gökadayı görünmez bir bulut gibi saran ışıklı diskin 1000 katı hacimdeki karanlık halede bulunuyor. Göremediğimiz, bilemediğimiz bir tür. Bilim adamları bu karanlık maddenin sırlarını çözmeye çalışıyorlar. Merkezindeyse, haleye oranla sonsuz küçüklükte, ama belki de daha güçlü bir karanlık var. Yaklaşık üç milyon Güneş kütlelerinde olduğu sanılan bir karadelik aday. İçine düşen hiçbir şeyin kaçamayacağı bir tekillik noktası... Gökadamın oluşum biçimi tartışmalı. Kimi gökbilimcilere göre dev bir gaz bulutunun çökmesinin ürünü. Kimine göreyse, bir montaj. Küçük gökadalardan milyarlarca yıl boyunca çarpışıp birleşmesiyle oluşmuş. Bu süreç durmuş değil. Büyük gökadamız, çevresindeki küçük kardeşlerini yiyerek büyümesini sürdürüyor.

Yaz geceleri gökyüzünde gördüğümüz, gökadamızın küçük bir parçası. Bu görüntüyü, bulunduğumuz yerden gökadamın dışına doğru baktığımızda görebiliyoruz (üstte). Gözlerimizi Sagittarius (yay) takımyıldızına çevirip gökada merkezine baktığımızda gördüğümüz manzara.

Samanyolu'nun merkezinde Sagittarius A* adı verilen bir karadelik adayı bulunuyor. Çevresindeki yıldızların ve gazın büyük dönüş hızlarını hesaplayan gökbilimciler, böylesine muazzam bir çekim gücüne sahip, ama çok sınırlı bir alana sıkışmış cismin ancak bir karadelik olabileceğini düşünüyorlar.

Samanyolunun Bölümleri

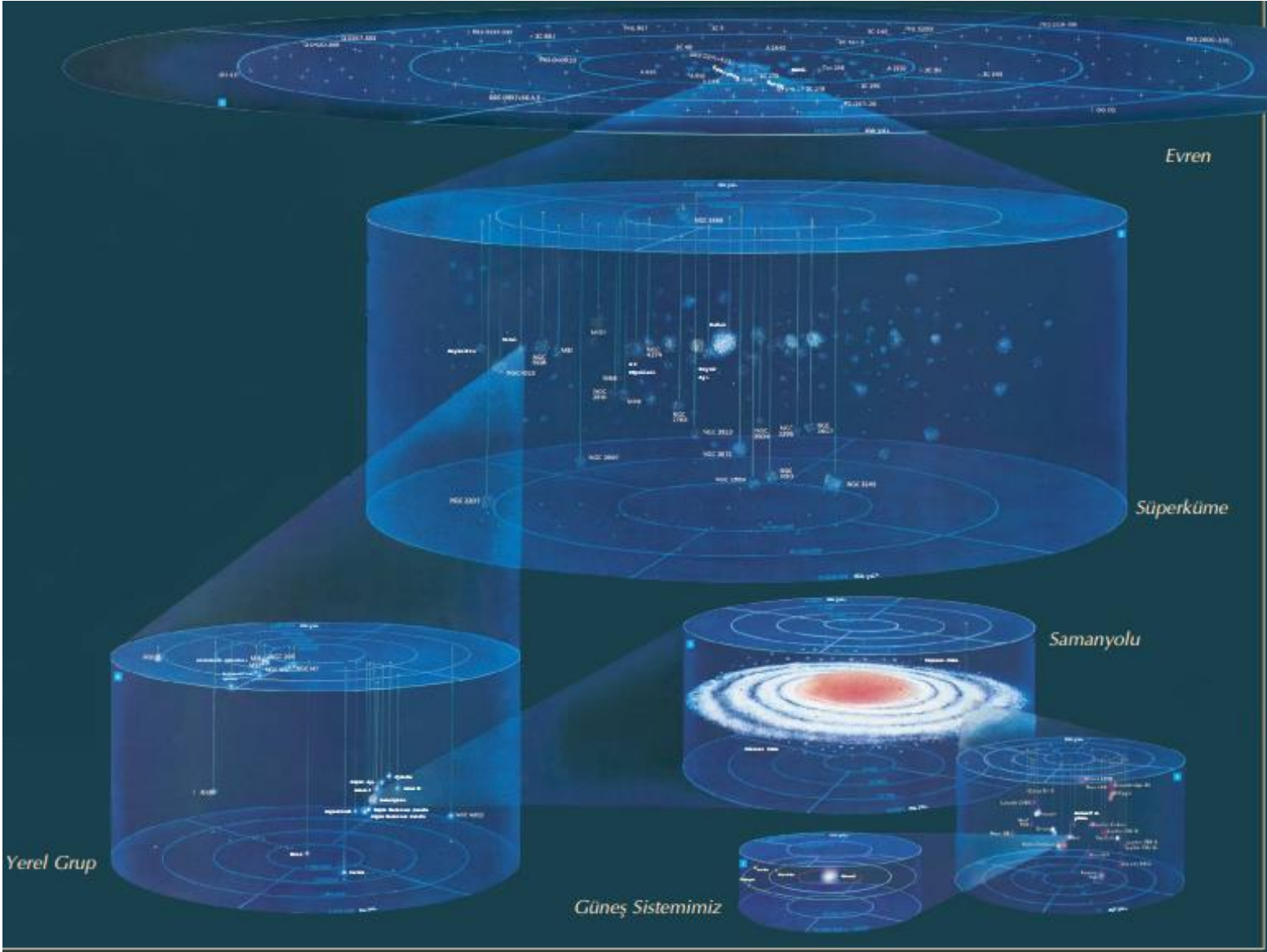
Gökadamız sarmal bir gökadadır. Yandan bakıldığında iç içe kapatılmış iki çukur tabak görüntüsü verir. Bu yüzden görüntüsü, merkez bölgesi şişimli bir disk yapı şeklindedir. Diskin boyutu 30 kpc (kiloparsek)'dir. Şişim 6 kpc çapında 1 kpc kalınlığındadır. (1 Parsek, yaklaşık 3,26 ışık yılına eşdeğerdir. Bunlar çok büyük uzaklık birimleridir.) Şişimin çevresinde, yaklaşık küresel hacimli ince bir yıldız topluluğu bulunur ki adına halo denir. Gökadamızın üç bileşeni: disk, şişim ve halodur. Bunların herbiri farklı yoğunluklu yıldızlararası ortama ve farklı türden yıldızlara sahiptir.

Komşumuz Andromeda

Samanyolumuza en yakın gökada olan Andromeda galaksisi 2.2 milyon ışık yılı uzağımızdadır. Türkçedeki karşılığı zincire vurulmuş kız anlamına geliyor. Andromeda'nın bir diğer özelliği ise çıplak göz ile Dünya'dan görülebilen en uzak gök cisimi olmasıdır. Samanyolundan daha fazla yıldız içerdiği ve kütesinin daha fazla olduğu bilimsel olarak gözlem ve formüllerle hesaplanmıştır. Andromeda Galaksisi, boyutları, şekli ve merkezindeki süperkütleli karadeliği ile Samanyolu Galaksisi'ne benzemektedir.

Evrendeki Köşemiz

Büyük bir gökadamada yaşıyoruz. Yaz geceleri gördüğümüz onun küçük bir parçası bile düşünce sınırlarımızı zorluyor. Oysa koskoca Samanyolu, evrene açılan pencereler önünde cüceleşiyor. Gökadamız, önce kardeşi Andromeda ile birlikte yönettiği Yerel Grup adlı gökada kümesinin bir üyesi.

(Yerel Grup: Bizim gökadamız Samanyolu'nu da kapsayan gökadalardan oluşur ve kütleçekim merkezi, Samanyolu ile Andromeda gökadası arasındadır.)

Ama tüm evren gibi, bu küme de hareketli. Samanyolu, çevresindeki gökadalardan birer birer yutuyor. Ama sahip olduğu muazzam kütleçekim kuvveti, kendi sonunu da hazırlıyor. Yaklaşık 4 milyar yıl içinde, 2 milyon ışık yılı uzaklıktaki Andromeda ile birleşecek ve ortaya bir süper gökada çıkarken, birleşmenin etkisiyle her yanda şiddetli yıldız oluşumları başlayacak.

Nasa bu çarpışmanın nasıl gerçekleşebileceğini gösteren bir video da hazırlamış Bu video, iki galaksinin çarpışmasının uzayda olağanüstü bir manzara oluşturacağını gösteriyor.

*(Videoyu bu linkten izleyebilirsiniz:http://www.ntv.com.tr/turkiye/dev-carpisma-4-milyar-yil-sonra,LaPcnT9ZAUaW_rUkkq5Z8Q)

Hazırlayan: Gülbahar Ay

İSLAM HUKUKU' NA GÖRE TİCARİ ORTAKLIKLAR

Selamun aleyküm değerli dostlar,

Bu ayki sayımızda da İslam'a göre Ticaret Hukuku' nu işlemeye devam edeceğiz. Geçen ayki Şebi Arus sayımızda faiz ve alışveriş konularından bahsederken ortaklık konusuna da kısaca değinmiştik. Bu sayımızda Allah'ın izniyle ortaklık konusunu ayrıntılı bir şekilde işleyeceğiz.

İslam' da ortaklık caizdir. Peygamber Efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem)' in ortaklık ilkesini benimsediğini gösteren işaretlerden biri "İki ortak birbirlerine karşı doğruluktan ayrılmadıkça, ben onların üçüncüsüyüm. Ancak ne zaman ki doğruluktan ayrılırlarsa, ben aralarından çıkarım." mealindeki hadis-i kutsidir. (Ebu Davud C. 2 S. 124 ve el-Müstedrek C. 2 S. 52)

Ortaklık ikiye ayrılır:

- 1) Mal ortaklığı
- 2) Anlaşma ortaklığı

1) Mal ortaklığı, bir malın iki kişiye miras olarak kalması veya iki kişinin bir malı satın alması gibi durumlarda gerçekleşir. Ortaklardan biri, öbürünün payında, izni olmadan tasarruf edemez.

2) Anlaşma ortaklığının rüknü, icap ve kabuldür. İcap ve kabul, ortaklardan birinin öbürüne, şu hususlarda seninle ortaklık kurdum, demesi; öbürünün de bunu kabul ettim, demesidir. Bu ortaklığın şartı, üzerinde ortaklık kurulan hususun vekâleten yapılabilir olmasıdır. Ortaklık amacının gerçekleştirilmesi için ortaklık tasarrufuyla sağlanan kazancın müşterek olması gerekir.

Anlaşma ortaklığı dört şekilde yapılabilir:

- a) Eşitlik ortaklığı
- b) Sınırlı yetki ortaklığı
- c) Çalışma ortaklığı
- d) Kredi ortaklığı

a) Eşitlik Ortaklığı:

Eşitlik ortaklığı, iki kişinin malda, yetkide, tasarrufta ve borçlanmada eşit olmak üzere ortaklık kurmalarıdır. Bu ortaklık, karşılıklı vekalet ve kefalet üzerinde kurulur. Vekillik üzerine kurulmasının nedeni, mal ortaklığı amacını gerçekleştirmektir. Kefaletin amacı ise, karşılıklı sorumlulukta eşitliğin gerçekleşmesidir.

Ortaklardan her birinin satın aldığı şeyler, ortak malları olur. Ancak, her birinin ailesine aldığı giyecek ve yiyeceği bunun dışındadır. Bir ortağın yapacağı tasarruf, ikisinin yapması hükmündedir. Ortaklardan birine lazım gelen bir borçtan öbürü de sorumludur. Ortaklardan biri bir mal ile bir yabancıya kefil olursa, İmam Ebu Hanife (radiyallahü anh) 'a göre kefalet, öbür ortağa da lazım gelir. Ortaklık, ancak gümüş, altın ve diğer geçerli paralarla kurulur. Çünkü ortaklık para ile yapılmadığı takdirde yükümlülüğü olmayan kazanca neden olur. Ortakların her birine, kendi malının karı ve zararı vardır. Mallar, buğday, arpa, zeytinyağı ve diğer yağlar gibi ayrı cinslerden olup karıştırılırlarsa, bunlarla ortaklık kurulamaz.

b) Sınırlı Yetki Ortaklığı:

Sınırlı yetki ortaklığı, vekâlet üzerine kurulur, kefalet üzerine kurulamaz. Bu ortaklık, iki kişinin ya bir malda ya da her çeşit malda ticaret yapmak üzere ortaklık kurmalarıdır. Bunlar kefaletten söz etmezler. Eşitlik, bu ortaklığın gereklerinden biri değildir. Malda eşit, karda ise farklı olmaları sahihtir. Nitekim Peygamber Efendimiz (sav): “Kar, ortakların şartına bağlıdır. Zarar ise, malların miktarına göredir.” buyurmuştur.

Her iki ortak da çalışır. Ortaklardan biri, ortaklık hesabına bir şey satın aldığı anda, bunun bedeli ortağından değil, kendisinden istenir. Çünkü burada ortaklık, kefalete bağlı değildir. Haklarda asıl sorumlu ise vekildir. Parayı ödedikten sonra ise, ortağının payına düşen miktarı, kendisinden talep eder. Çünkü ortaklar birbirlerinin vekilidirler.

Ortaklık sermayesinin tümünün veya ortaklardan birinin sermayedeki payının yitirilmesi halinde, ortaklık ortadan kalkar. Çünkü anlaşmada, üzerinde anlaşma yapılan unsur, sermayedir. Kârdaki ortaklık, sermayeye değil, anlaşmaya dayalıdır. Ne de olsa ortaklığın özelliği anlaşma ortaklığı olmasıdır. Bu yüzden sermayelerin birleştirilmesi şartı aranmaz. Sermayeler birleştirilmeden, yetkide ortaklık gerçekleştiğine göre yetkiyle sağlanan karda da aynı şekilde ortaklık gerçekleşebilir. Öyleyse, sermayelerin aynı cinsten olması ile karda eşitlik, şart olmadığı gibi çalışma ortaklığı da sahihtir. Ortaklardan biri için, kardan belli bir miktar şart koşulursa, ortaklık caiz değildir. Gerek eşitlik ortaklığında gerekse sınırlı yetki ortaklığında ortaklardan her biri, kardan bir şey vermeden sermayeyi başkasının eliyle işletebilir. Çünkü bu, ortaklıkta normal bir durumdur. Nitekim ücret karşılığında da işçi tutulabilir. Aynı şekilde sermayeyi başkasına emanet olarak da bırakabilir. Bu durum, ticaret ehli için zorunlu olduğundan adet haline gelmiştir. Bir kişi, sermayeyi kar karşılığında başkasına verebilir. İmam Ebu Hanife bunun caiz olmadığını söylese de kuvvetli olan görüş budur. Çünkü burada amaç, ortaklık değil, kar sağlamaktır. Sermayeyi işletecek bir vekil de tutulabilir. Ortak, sermayedeki tasarrufunda tamamen güvenilir kişidir. Çünkü o, bu sermayeyi hiç bir karşılık ödemek zorunda bırakılmadan sahibinin izniyle aldığından bu sermaye emanet hükmünü kazanır.

c) Çalışma Ortaklığı:

Kabullenme ortaklığı da denilen çalışma ortaklığı, terzilerin, boyacıların vb. kârı bölüşmek üzere çalışmada ortaklık kurmalarıdır. Bu ortaklık caizdir. Ortaklığın amacı, kar sağlamak olduğundan, illa sermaye ile kurulması gerekmez. Çalışma türü ve yerinin aynı olması şart değildir. Ortaklar, çalışmayı ikiye, kazancı ise üçe bölseler caizdir. Çünkü ortaklardan birinin aldığı fazlalık kâr değildir. Buna kâr denilebilmesi için sermaye cinsinden olması lazım gelir. Oysa burada sermaye emek, kâr ise mal olduğundan, ikisi aynı cinsten değildir. Elde edilen kazanç, çalışmanın bedelidir.

Ortaklardan her birinin kabullendiği hususlar, her iki ortak için de kesinlik ifade eder. Her birinin çalışma sorumluluğu yanında ücret isteme hakkı da vardır.

Onlardan birine ödeme yapan kimse, borcunu tamamen ödemiş olur. Bu ortaklık, çalışma yükümlülüğü ve karşılığını isteme hakkı bakımından, eşitlik ortaklığı gibidir.

d) Kredi Ortaklığı:

Kredi anlaşması, sermayeleri olmayan iki kişinin, sahip oldukları itimada dayanarak, ortaklı alışveriş yapmalarıdır. Bu ortaklık çeşidi de caizdir. Bunda da kefalet ve vekâlet olduğundan eşitlik ortaklığına da dönüşebilir. Bu ortaklık, kefalet ve vekaletten söz edilmeden kurulursa, sınırlı yetki ortaklığı olur.

Ortaklardan her biri alışverişte öbürünün vekilidir.

Ortaklar, hem satın alınan malın hem de kârın, aralarında eşit olmasını şart koşabilirler. Farklı taksimat yapmaları ise caiz değildir. Satın alınan malın, üçe bölünmesini şart koşarlarsa kârın da aynı şekilde bölünmesi lazımdır. Kar, ortağın satın alınan maldaki payıyla ölçülen yükümlülükle kazanılır.

Biraz da ortaklığın genel hükümlerinden bahsedelim:

- Odunculuk ve avcılıkta ortaklık caiz değildir. Ortaklardan her birinin topladığı odun veya yakaladığı av, arkadaşının değil, sadece kendisindedir. Tasarrufu herkese mübah olan mallarda ortaklık caiz değildir.

- Birine yük hayvanı, öbürüne de su kabı ait olmak üzere iki kişi, su taşımada ortaklık kurarlarsa ve kazancı paylaşırlarsa caiz değildir. Hayvan sahibi suyu taşıyorsa, kazanç kendisine ait olup kap sahibine kabın kirası verilir. Suyu taşıyan, kap sahibi ise, kazanç kendisinin olup hayvan sahibine hayvanın kirası verilir. Ortaklığın geçersiz olmasının nedeni, su gibi tasarrufu herkese mübah olan bir mal üzerine kurulmasıdır. Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm söyle buyurmuştur: "Müslümanlar üç şeyde ortaklıklar: Suda, otta, ateşte. Bunlardan alınacak bedel de haramdır." Kira ödenmesinin sebebi ise, bu mübahı kullanırken başkasının malından faydalanılmasıdır. Faydalanılan malın kirası vacip hükmündedir.

- Geçersiz olan her ortaklıktaki kar, ortakların sermayesi nispetindedir. Fazlasını şart koşturmak ise hükümsüzdür. Ortaklar ancak sermayeleri oranında kar kazanabilirler.

- Ortaklardan biri ölür veya mürted olup düşman tarafına geçerse, ortaklık yok olur. Çünkü ortaklığın varlığı vekillikle bağlıdır. Vekillik ise ölüm vb. sebeple ortadan kalkar.

- Ortaklardan biri, ortağının payının zekâtını kendisinden izin almadan veremez.

- Satıcı, sattığının bedelini istediği ortaktan alabilir. Bu hususta görüş birliği vardır. Çünkü bu, ticaretle gerçekleşen müşterek bir borçtur.

Yağmur DAMLA

1) İslam Fıkhı, El-Hidaye Tercümesi, Ortaklık Bahsi, S. 5-21

2) Kutub-i Sitte

ANADOLU'NUN İSLAMLAŞMASINDA AHİLİK TEŞKİLATININ ÖNEMİ

Ahilik XIII. yüzyıldan XIX. yüzyılın başına kadar Anadolu'da esnaf ve zanaatkâr birliklerine verilen bir isimdir. Ahi kelimesi Arapça bir kelime olmakla beraber "kardeşim" anlamına gelmektedir. Bugünkü mantıkla baktığımızda ise esnaf ve zanaatkârlar odası olarak düşünebiliriz. Ama Ahilik teşkilatının asıl olarak içeriğine baktığımızda ise esnaf ve zanaatkârlar odasından çok farklı bir kurum olduğunu görebiliriz¹.

Ahilik hakkında ne zaman başladığına dair birçok bilgi olmakla beraber Anadolu Selçuklu Devleti zamanı esas alınmaktadır. Bilinen ilk Ahilik teşkilatı Ahi Evran tarafından Kayseri'de kurulmuştur. Her meslek dalına ait küçük birlikler tek bir merkez olarak ahilik teşkilatı içinde örgütlenmiştir². İlk bakışta Ahilik salt esnaf örgütlenmesi olarak görülse de aslında içerik olarak Anadolu'nun İslamlaşmasında ve Türkleşmesinde büyük katkı sahibidir. Büyük Selçuklu hükümdarı Alparslan 1071'de aldığı Malazgirt Zaferi ile Anadolu'nun kapılarını Türklere açmıştır. O dönemde Anadolu Büyük Roma İmparatorluğu'na ait topraklardı ve çoğunlukla Hristiyanlık dini hâkimdi. Bu sebeple Anadolu'nun alınmasıyla uzun bir süre Anadolu'nun Türk yurdu haline gelmesi için çalışmalar yapılmıştır. Ahilik Teşkilatı da bu süreçte önemli görevler üstlenmiştir. Anadolu'da, Orta Asya'da göçebe olarak yaşayan insanlar, bu bölgeyi ilk başta verimli kırsak ve yaylak olarak gördükleri için büyük göçler yaşanmıştı. Fakat daha sonra Moğol istilalarından kaçarak insanlar Anadolu'ya sığınmışlardır. Uzun süredir göçebe yaşayan bu insanların tabii iki yerleşik hayata alışmaları sanıldığı kadar kolay olmamıştır. Anadolu'ya göç edenler arasında birçok esnaf ve zanaatkâr da vardı. Türklerde çok yetenekli demirciler, kuyumcular ve dokumacılar mevcuttu. Anadolu'ya geldiklerinde de bu mesleklere devam ettiler. Böylelikle esnaflar arasında rekabeti daha adil bir hale getirmek için Ahilik teşkilatı kuruldu³.

¹ BAYRAM Selahattin - Osmanlı Devleti'nde Ekonomik Hayatın Yerel Unsurları: Ahilik Teşkilatı ve Esnaf Loncaları-İstanbul Üniversitesi s. 83

² S. 84

³ KAYA Abdullah- Anadolu'nun Türk Yurdu Haline Gelişinde Ahilerin Rolü Ve Önemi ,s. 553

kalfa ve usta olmanın incelikleri öğretilmiş, akşamları ise çıraklık ve ustalıktan öte ahlaki ve dini eğitimler verilmiştir. Böylece Türk esnaf ve zanaatkarlar arasında güçlü bir dayanışma sergilenmiş aynı zamanda da yeni gelen sanat dallarıyla rekabet edilmek istenmiştir. Bu şekilde bir eğitimle halk arasında dini ve ahlaki eğitim temelden yerleşti. Aynı zamanda göçmen Türklerin yerleşik hayata geçmeleri ile alakalı olarak faydalı çalışmalar sergilemiştir. Anadolu toprakları Malazgirt zaferinden önce bir Bizans yurduydular dolayısıyla halk Hristiyan idi. Ticaret de insanlar arası etkileşimin güçlenmesinde önemli bir yol olmuştur. Anadolu insanının kendi halklarında olmayan bu ahlaki duruşunu gören birçok Hristiyan Ahilik teşkilatında eğitilmiş tüccarlardan İslamiyet hakkında bilgi almıştır ve dinlerini bu doğrultuda İslamiyet olarak değiştirmişlerdir. Gayrimüslimlerin üye olamadığı bu teşkilata Hristiyan tüccarlar ancak Müslüman olduktan sonra üye olabilmişlerdir.⁴

Ahilik teşkilatında sistem şu şekilde ilerlemekteydi:

Ahilik teşkilatının başında olan kişiye Şeyh denilmektedir. Şeyh ustalık çıraklık eğitiminden ve ustalık mertebesine ulaşmış kalfalara Gedik denilen dükkan açma belgesini verirken törenleri yönetmektedir. O dönemde her tüccar için bir fiyat belirlenmekteydi. Buna Narh kesmek denilmektedir. Bu fiyatı aşan kişi ya da karaborsa yaparak mallarını bir sonraki fiyat belirleme dönemine bırakmak isteyenlerin dükkânı kapatılır ve bir daha bu şekilde bir işlem yapılarak adil bir ticaret yapılması sağlanmaktadır.

Ahiler aynı zamanda çok iyi bir şekilde asker olarak yetiştirilmişlerdir ve temel ilkeleri yiğitlik ve mertlik olmuştur. Moğolların işgalinden sonra Anadolu'da dağılan siyasi birlik ardından Ahiler, bir devlet kurma kudretinde bulmuşlardır kendilerini. Anadolu Selçuklu hükümdarı zamanında da II. Kılıçaslan'dan sonra çıkan taht kavgalarında Gıyaseddin Keyhüsrev'i Konya'da sıkı bir biçimde savunmuşlardır. Kardeşi Süleyman Şah'ın ordusunu Konya'ya yaklaştırmamıştır. Daha sonra iki kardeş anlaşma kararı aldığı anda ise aralarında düzenledikleri ahitname ile ilgili şahit olarak dönemin Ahi Şeyhini kabul etmişlerdir. Bu da ona güvenin üst seviyede olduğunu göstermektedir. Ama Ahilik kesinlikle Osmanlı Devleti'nde var olan Yeni çeri ocağı gibi ticari bir misyon üslenmemiştir. Fakat devlet resmi törenlerinde tıpkı devlet memurları gibi protokolde iyi bir şekilde temsil edilmekteydi. Ayrıca Anadolu Selçuklu hükümdarlarının tahta çıkma, biat alma gibi törenlerinde de hazır bulunmaktaydılar. Ahiler hiçbir zaman hatta Moğolların Anadolu'yu istilasında bile Anadolu Selçuklu Devleti'ni ve hükümdarlarını yalnız bırakmamıştır. Bu sebeple de asırlar sonra da minnettarlıkla ve gururla anılmaktadır.⁵

Ahi Evran'ın bir sözüyle bitirmek gerek vesselam:

“Harama bakma, haram yeme, haram içme. Doğru, sabırlı, dayanıklı ol. Yalan söyleme. Büyüklerinden önce söze başlama. Kimseyi kandırma. Kanaatkar ol. Dünya malına tamah etme. Yanlış ölçme. Eksik tartma. Kuvvetli ve üstün durumda iken affetmesini, hiddetli iken yumuşak davranmasını bil ve kendin muhtaç iken bile başkalarına verecek kadar cömert ol.”

Dihye IŞIK

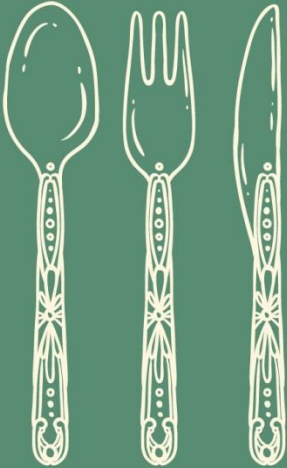
⁴ S. 555

⁵ KOCA Salim, Ahilerin Türkiye Selçuklu Devrindeki Rollerini,
http://www.turkronline.net/turkler/makaleler/ahiler_selcuklu_iliskisi.htm

BİTKİLERDEKİ ŞİFA

DEREOTU

Maydanozgiller familyasından, tek yıllık bir bitkidir. Ana vatanı Asya'dır. 60 santimetre boylarında, ince yapraklı olan dereotu hoş bir kokuya sahiptir. Tohumları baharat olarak kullanıldığı gibi yaprakları da hoş bir tat ve koku vermesi için yemek ve salatalarda kullanılır. İçeriğinde karbon ve limonen bulunan uçucu yağ ile pektin, reçine ve bazı mineraller barındırır.

Faydaları;

*Sinirleri yatıştırır ve bedeni rahatlatır.

*Gaza bağlı olan mide ve bağırsaklardaki krampları hafifletir.

*Özellikle küçük çocuklarda gaz söktürücü özelliği önemlidir.

*Mide kasları üzerinde kasılmaları çözücü etkiye sahiptir.

*Kusmayı engeller.

*Hıçkırığı kesici etkiye sahiptir.

*Çiğnendiğinde ağız kokusunu giderir.

*Tiroidlerin hızlı ve yavaş çalışması durumunda yemeklerden 5-10 dakika önce günde 3 defa birer tutam dereotu tüketilir ve 6 ay devam edilir.

*Yemeklerden yarım saat önce tüketilen taze dereotu da iştah kesmeye yardımcı olur.

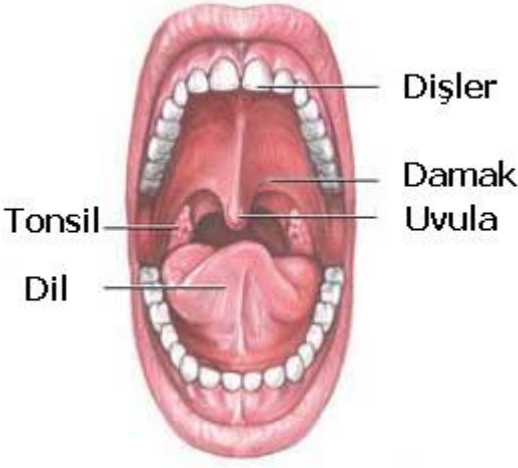
*Emziren kadınlarda süt gelişini artırır.

*Hazmı kolaylaştırarak kabızlığı engeller.

*Adet söktürücü özelliğe sahiptir. Bunun için 2 çay kaşığı dövülmüş dereotu tohumu çay gibi demlenerek tüketilir.

*Uyku bozukluklarında ince kıyılmış 4-5 dal dereotu 1 bardak kaynar suyla haşlanıp 5-6 dakika demlenir ve yatmadan önce içilir.

SAĞLIK AĞIZ

“Ümmetimden abdest alırken ve yemekten sonra ağızlarını ve dişlerini temizleyenler ne güzel iş yapmış olurlar.” İbn-i Mace, No:287

Oral kavite (ağız boşluğu), önde *vermillion* hattından (alt ve üst dudakların mukoza ve cilt birleşim hattından) arkada *isthmus faucium* 'a kadar uzanan, alttan ağız tabanı, üstten sert damak ve yanlarda yanak mukozası ile sınırlı bir anatomik boşluktur. Yanda ön tonsil plikaları, üstte tonsil üst kutupları seviyesinden geçen hayali çizgi ve altta *sulcus terminalis* 'in oluşturduğu *isthmus faucium*, arkada oral kaviteyi orofarenksten ayırır.

Ağız kapalı iken üst ve alt diş arkuları oral kaviteyi iki bölüme ayırır: Ön bölüme *vestibulum oris* (oral kavite girişi), arka bölüme *cavum oris propria* (esas ağız boşluğu) denir. Ağız kapalı iken, bu iki boşluğu birbirine bağlayan bölge, mandibula ramusu ile son molar diş arasında kalan *retromolar trigon* 'dur. Bu alanın önemi; maksillofasial travma veya başka bir nedenle mandibülomaksiller fiksasyon yapılan kişilerde, bu bağlantı ile sulu gıdaların (bir pipet yardımıyla) alınabilmesidir.

Oral kavite bir boşluk olmasına rağmen, anatomik olarak homojen bir bölge değildir ve birçok alt anatomik bölgeyi içermektedir. Dil ise *Corpus linguae* (dil gövdesi) ve *radix linguae* (dil kökü) olmak üzere 2 ana bölüme ayrılır. Hareketli ve fonksiyon açısından daha önemli olan ve kaslardan oluşan dil gövdesi, dilin 2/3 ön kısmını oluşturur ve oral kavitede bulunur. Hareketsiz olan ve daha çok lenfoid dokudan oluşan dil kökü, dilin 1/3 arka kısmını oluşturur ve orofarenkste (ağız boşluğu ve yutağın birleşim yerinde) bulunur.

Ağız hastalıklarına bakacak olursak bunları kısaca şu şekilde sınıflandırabiliriz:

Doğumsal hastalıklar; yarı damak,

Dudak ve makro/mikroglossi (büyük/küçük dil)

Travmalar; sıcağa bağlı, kimyasal, delici(penetrant), künt, dental.

Waldeyer halka hipertrofileri (boğazı çevreleyen lenf bezlerinin, bademcik ve benzeri yapıların büyümesi); Adenoid hipertrofisi (vejetasyon), Palatinal tonsil hipertrofisi (bademcik şişmesi)

Horlama ve tıkaçıcı uyku apnesi sendromu

Enfeksiyöz ve enflamatuvar hastalıklar; *Rhagad* ve *Cheilitis* (ağız cilt ve mukozasında görülen yaralar),

Fronkül (çıban) ve karbonkül (çıban sert ve büyük olduğunda ya da birçok çıban birleştiğinde buna karbonkül adı verilir. İrinin (püyün) deri altına yayıldığı nadir durumlar haricinde çıbanlar ya da karbonküller büyük riskler oluşturmazlar.)

Ludwig anjini, (Dil kökünün iltihaplanarak şişmesidir ki genelde bağışıklığı baskılanmış kimselerde gelişerek solunum yollarını tıkayabilir.) gingivostomatit (diş eti ve ağız içinin iltihabı), *vincent* anjini (kötü ağız hijyeni ve bağışıklığı baskılanmış kimselerde ağız içinde ülser benzeri yaralar çıkmasıdır.)

Neoplazmlar; Benign (iyi huylu kanser), Malign (kötü huylu kanser).

Nörojenik hastalıklar; Parezi(kas zayıflığı) ve paraliziler(felç), nöraljiler (bir sinir boyunca duyulan ağrı).

Kistik hastalıklar; Müköz retansiyon kistleri (Enfeksiyon veya çeşitli sebeplerle bezlerin salgı girişinin kapanması sonucunda tükürük vs. salgıların bez içinde birikmesi ile meydana gelir.), dental kistler(diş kökü veya çene kemiğinde gelişen kistik yapılar), palatinal kistler(damakta gelişen kistler).

Bu sınıflamalara ek olarak; çene çıkığı, *costen* (temporomandibüler eklem) sendromu, coğrafik dil, saçlı dil, fissürlü (skrotal,yarık) dil, rengiyle ilgili olarak lökoplaki(beyazlaması), eritroplaki(kızarması); dermatolojik olarak ise liken planus(kaşıntılı,pul pul döküntü), pemfigus (üst deride içi sıvı dolu kesecikler), *Stevens-Johnson* Sendromu(tüm vücutta ilaç alerjisi sonucunda yanık benzeri döküntüler) sıralanabilir.

Ağız bakımı günde en az iki kez düzenli olarak yapılmalıdır. 3 aylık periyotlarla diş fırçaları değiştirilmeli ayrıca 6 ayda bir diş kontrolleri yapılmalıdır. Bunların dışında ağız içinde veya çevresinde meydana gelen değişiklikler diş hekimlerinin yanı sıra uzman bir diş hekimi tarafından da değerlendirilmelidir.

Orada (Mescid-i Kuba'da) günahlardan ve pisliklerden temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da böyle çok temizlenenleri sever" (Tevbe, 9/108).

Beyza ÇELİK

KARABAŞ-İ VELİ KÜLTÜR MERKEZİ VE TASAVVUF VAKFININ BAY VE BAYANLARA YÖNELİK ÜCRETSİZ KURSLARININ GÜN, SAAT VE YERLERİ

SEMA;

Salı günü 17.30 – 18.30;

Cumartesi 11.30 – 12.30 saatleri arasında Namazgah tasavvuf vakfi binasında ders verilmektedir.

NEY;

Perşembe günü 16.00 – 18.00 saatleri arasında Karabaş-i Veli kültür merkezinde ders verilmektedir.

İLAHİ;

Çarşamba günü 13.30 – 17.00,

Çarşamba akşamı 18.30 – 20.00 (çalışanlara),

Cumartesi günü 10.30 – 11.30 saatleri arasında (gençlere) Tasavvuf vakfında ders verilmektedir.

BENDİR;

Cumartesi günü 12.30 – 13.30 saatleri arasında Tasavvuf vakfında ders verilmektedir.

KARABAŞ-İ VELİ KÜLTÜR MERKEZİ

Adres: İbrahim paşa Mah. Çardak Sk. No:2 (Heykel kız lisesi üstü) Osmangazi / Bursa

Tel: 0 (224) 222 03 85 / www.mevlana.org.tr

NAMAZGÂH TASAVVUF VAKFI TEMSİLCİLİĞİ

Adres: Kurtoğlu Mah. Namazgâh Cad. Yıldırım / Bursa